

Czwartek, 17 września 2020 r.

P9_TA(2020)0234

Sprawa dr Denisa Mukwege w Demokratycznej Republice Konga

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 września 2020 r. w sprawie dr. Denisa Mukwege w Demokratycznej Republice Konga (2020/2783(RSP))

(2021/C 385/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Demokratycznej Republiki Konga (DRK), w szczególności rezolucję z dnia 18 stycznia 2018 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając oświadczenie w sprawie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa w Ituri wydane 20 maja 2020 r. w imieniu UE przez wiceprzewodniczącą Komisji / wysokiego przedstawiciela,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 9 grudnia 2019 r. w sprawie Demokratycznej Republiki Konga,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ, zwłaszcza rezolucję 2528 z 25 czerwca 2020 r. w sprawie sytuacji Demokratycznej Republiki Konga i rezolucję 2463 z 29 marca 2019 r. w sprawie przedłużenia mandatu misji stabilizacyjnej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Demokratycznej Republice Konga (MONUSCO),
- uwzględniając środki określone w rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2528, w której przedłużono do lipca 2021 r. szereg sankcji, takich jak embargo na broń dla ugrupowań zbrojnych w DRK, zakaz podróżowania osób i zamrożenie aktywów osób i podmiotów wskazanych przez Komitet Sankcji,
- uwzględniając raport ONZ z sierpnia 2010 r. na temat analizy dokumentującej najpoważniejsze naruszenia praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego popełnione na terytorium DRK w okresie od marca 1993 r. do czerwca 2003 r.,
- uwzględniając przyznanie dr. Denisowi Mukwege w 2014 r. Nagrody Parlamentu Europejskiego im. Sacharowa za wolność myśli,
- uwzględniając przyznanie dr. Denisowi Mukwege w 2018 r. Pokojowej Nagrody Nobla,
- uwzględniając oświadczenie wysokiej komisarz ONZ ds. praw człowieka Michelle Bachelet z 28 sierpnia 2020 r.,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela Josepa Borrella i specjalnej przedstawicielki ONZ ds. przemocy seksualnej w konfliktach Pramili Patten z 18 czerwca 2020 r. w sprawie Międzynarodowego Dnia przeciw Przemocy Seksualnej w Konfliktach Zbrojnych,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka ⁽²⁾,
- uwzględniając Umowę o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony (umowę z Kotonu),

⁽¹⁾ Dz.U. C 458 z 19.12.2018, s. 52.

⁽²⁾ Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1.

Czwartek, 17 września 2020 r.

- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów, która została przyjęta 27 czerwca 1981 r. i weszła w życie 21 października 1986 r.,
  - uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa, przyjętą jednogłośnie 31 października 2000 r.,
  - uwzględniając konstytucję Demokratycznej Republiki Konga przyjętą 18 lutego 2006 r.,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
  - uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w DRK nadal dochodzi do aktów przemocy, ataków, zabójstw i powszechnego łamania praw człowieka, których dopuszczają się krajowe i zagraniczne ugrupowania zbrojne, zwłaszcza na wschodzie kraju; mając na uwadze, że w ostatnich tygodniach ataki te się zwielokrotniły, w szczególności na granicy między Ituri a Kiwu Północnym;
- B. mając na uwadze, że dr Denis Mukwege, renomowany ginekolog z DRK, poświęcił większość swojego życia temu, by położyć kres przemocy seksualnej jako broni w wojnie i konfliktach zbrojnych; mając na uwadze, że w 1999 r. dr Mukwege założył szpital Panzi w Bukavu, aby leczyć ofiary przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć we wschodniej części DRK; mając na uwadze, że od momentu założenia szpitala Panzi do sierpnia 2018 r. leczeniem w nim objęto prawie 55 000 ocalałych osób;
- C. mając na uwadze, że dr Mukwege od dawna jest zadeklarowanym obrońcą praw człowieka, opowiada się za potrzebą zapewnienia rozliczalności oraz za wdrożeniem zaleceń zawartych w raporcie ONZ dotyczącym praw człowieka, w którym przeanalizowano przypadki nadużyć w regionie w latach 1993–2003; mając na uwadze, że dr Mukwege ledwo uszedł z życiem z próby zabójstwa w październiku 2012 r., kiedy to podczas ataku ubranych po cywilnemu uzbrojonych bandytów na jego dom w Bukavu stracił życie jego ochroniarz;
- D. mając na uwadze, że pod adresem dr. Mukwege stale kierowane są poważne groźby, w tym groźby śmierci wobec niego samego, jego rodziny i personelu medycznego szpitala Panzi; mając na uwadze, że w ostatnich miesiącach liczba tych groźb wzrosła w reakcji na ponawiane w lipcu 2020 r. apele dr. Mukwege o położenie kresu bezkarności sprawców przestępstw seksualnych i masakr w Kipupu, Sange i prowincji Ituri;
- E. mając na uwadze, że dr Mukwege otrzymał w 2018 r. Pokojową Nagrodę Nobla, a w 2014 r. Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli za poświęcenie życia opiece nad ofiarami przemocy seksualnej w DRK; mając na uwadze, że jako laureat Nagrody im. Sacharowa dr Mukwege jest uprawniony do otrzymania pełnego wsparcia ze strony Parlamentu Europejskiego; mając na uwadze, że ze względu na osiągnięcia i międzynarodowe uznanie dr Mukwege stał się znaczącą osobą publiczną i międzynarodowym symbolem i zasługuje na szczególną ochronę przed groźbami;
- F. mając na uwadze, że w sierpniu 2020 r. prezydent Demokratycznej Republiki Konga Félix Tshisekedi potępił groźby śmierci i zobowiązał się do podjęcia działań, aby zapewnić dr. Mukwege bezpieczeństwo;
- G. mając na uwadze, że ONZ zapewnia za pośrednictwem MONUSCO ochronę bezpieczeństwa dr. Mukwege i szpitala Panzi; mając na uwadze, że w maju 2020 r. ochronę tę wycofano, ale przywrócono 9 września 2020 r. w następstwie międzynarodowych protestów dotyczących bezpieczeństwa dr. Mukwege, w tym apeli Parlamentu Europejskiego; mając na uwadze, że długoterminowa ochrona dr. Mukwege pozostaje niejasna i musi być zapewniona;
- H. mając na uwadze, że na ulice Kinszasy, stolicy DRK, wyszli demonstranci, aby wyrazić poparcie dla dr. Denisa Mukwege i zaapelować o jego ochronę;
- I. mając na uwadze, że 12 marca 2017 r. uzbrojeni mężczyźni uśmiercili dwoje śledczych ONZ – Zaidę Catalán ze Szwecji i Amerykanina Michaela Sharpa – gdy dokumentowali oni naruszenia praw człowieka w regionie Kasai Środkowe w DRK;

Czwartek, 17 września 2020 r.

- J. mając na uwadze, że 22 lipca 2020 r. w Kalehe (w Kiwu Południowym) arbitralnie aresztowano kilku obrońców praw człowieka i członków ruchu obywatelskiego Lutte pour le Changement (LUCHA) za ujawnienie kradzieży oświetlenia dróg publicznych, które zostało zainstalowane w celu poprawy bezpieczeństwa; mając na uwadze, że obrońca praw człowieka i członek LUCHA Lucien Byamungu Munganga został arbitralnie aresztowany w Kalehe, gdy pokojowo protestował na rzecz ich uwolnienia, i obecnie przebywa w głównym więzieniu w Kalehe; mając na uwadze, że wyrażono niepokój o obrońcę praw człowieka Josué Arunę, prezesa regionalnego oddziału Société Civile Environnementale et Agro-Rurale du Congo z Bukavu;
- K. mając na uwadze, że od marca 2018 r. DRK jest sygnatariuszem protokołu z Maputo;
- L. mając na uwadze, że 3 września 2020 r. 20 żołnierzy i funkcjonariuszy policji DRK skazano na karę pozbawienia wolności od 5 do 20 lat za gwałt dokonany we wschodniej części DRK;
- M. mając na uwadze, że Parlament Europejski (12 sierpnia 2020 r.), wiceprzewodniczący Komisji / wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa (20 sierpnia 2020 r.), Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (28 sierpnia 2020 r.), a także szereg instytucji i organizacji krajowych i międzynarodowych przy wielu innych okazjach publicznie wzywali władze DRK do wszczęcia śledztwa w sprawie ciągłych gróźb wobec dr. Mukwege oraz do przywrócenia ochrony sił pokojowych ONZ;
- N. mając na uwadze, że Organizacja Narodów Zjednoczonych zobowiązała się do dalszego szkolenia partnerów DRK z myślą o wypracowaniu stabilnego i długoterminowego rozwiązania w zakresie bezpieczeństwa;
1. jest głęboko zaniepokojony poważnym zagrożeniem życia dr. Mukwege; potępia groźby śmierci kierowane pod jego adresem, a także groźby pod adresem jego rodziny i współpracowników; wyraża pełną solidarność z dr. Mukwege i pełne wsparcie dla jego działań;
  2. podziwia odwagę dr. Mukwege i docenia jego wieloletnie zaangażowanie w walkę z przemocą seksualną stosowaną jako broń podczas wojen i konfliktów zbrojnych; podkreśla znaczenie postawy dr. Mukwege, który od kilkudziesięciu lat publicznie potępia przypadki naruszenia praw człowieka i nadużycia popełniane w DRK;
  3. z zadowoleniem przyjmuje decyzję ONZ o przywróceniu ochrony bezpieczeństwa MONUSCO dla dr. Mukwege; przypomina, że ochrona osobista dr. Mukwege jest sprawą nadrzędną i pilną; wzywa ONZ do zapewnienia mu stałej ochrony, zwłaszcza w świetle poważnych gróźb śmierci kierowanych pod jego adresem;
  4. wzywa rząd DRK do niezwłocznego przeprowadzenia kompleksowego dochodzenia w sprawie gróźb kierowanych za pośrednictwem mediów społecznościowych, przez telefon lub osobiście nie tylko wobec samego dr. Mukwege, ale także wobec członków jego rodziny i personelu szpitala Panzi, zgodnie z obietnicą prezydenta Félix'a Tshisekediego;
  5. podkreśla, że Nagroda im. Sacharowa za wolność myśli to nie tylko wyróżnienie, lecz także zobowiązanie posłów do Parlamentu Europejskiego do promowania praw człowieka wraz z laureatami tej Nagrody oraz do dołożenia wszelkich starań, aby laureat mógł dalej swobodnie i bezpiecznie działać w obronie praw człowieka i podstawowych wolności;
  6. z zadowoleniem przyjmuje niezwykle zaangażowanie dr. Mukwege w prace nad sprawozdaniem ONZ z 2010 r. dotyczącym analizy sytuacji w DRK; potępia brak postępów poczynionych przez społeczność międzynarodową we wdrażaniu wynikających z niego zaleceń; wzywa władze DRK do wzmożenia wysiłków na rzecz zapobiegania dalszym naruszeniom praw człowieka we wschodniej części DRK oraz do podjęcia kroków w celu ustanowienia mechanizmów gwarantujących ofiarom przyszłych konfliktów prawo do dochodzenia sprawiedliwości i zadośćuczynienia;
  7. wspiera zatem propozycje utworzenia wyspecjalizowanych izb mieszanych w sądach w DRK, tak aby umożliwić kongijskiemu wymiarowi sprawiedliwości i wspólnocie międzynarodowej współpracę i ściganie sprawców naruszeń praw człowieka;
  8. zwraca się do rządu DRK o dokonanie przeglądu prac poprzedniej Komisji Prawdy i Pojednania; w pełni popiera wniosek prezydenta Tshisekediego skierowany do rządu DRK o ustanowienie przejściowego mechanizmu wymiaru sprawiedliwości do zbadania najpoważniejszych przestępstw i wyraża głęboką nadzieję, że Rada Ministrów w terminie przyjmie dwa projekty rozpatrywanych już od kilku miesięcy dekretów;
  9. apeluje do państw członkowskich Rady Bezpieczeństwa ONZ, by wezwały do utworzenia międzynarodowego trybunału karnego, który zająłby się udokumentowanymi przypadkami łamania praw człowieka sprzed 2002 r.;

Czwartek, 17 września 2020 r.

10. zdecydowanie potępia arbitralne aresztowania Lucien Byamungu Munganga i innych członków LUCHA oraz wzywa do ich bezwarunkowego i natychmiastowego uwolnienia; podkreśla znaczenie zapewnienia ochrony obrońcom praw człowieka, takim jak Josué Aruna;
11. uważa, że pozytywnym krokiem naprzód jest skazanie 3 września 2020 r. żołnierzy winnych gwałtu we wschodniej części DRK; uważa, że konieczne jest zaostrenie walki z bezkarnością bojówek i sił zbrojnych w kraju, aby zapewnić pokój i bezpieczeństwo ludności;
12. wyraża uznanie dla wszystkich obrońców praw człowieka w DRK, którzy nadal wykonują swoje zadania pomimo wyzwań, przed którymi stoją, i z zadowoleniem przyjmuje otwarte potępienie wydarzeń przez kilka organizacji krajowych i międzynarodowych;
13. wzywa wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela, delegaturę UE i misje UE w DRK do zwiększenia ich widocznego wsparcia dla zagrożonych obrońców praw człowieka w tym kraju, za pomocą wszelkich dostępnych narzędzi (np. politycznych, dyplomatycznych i finansowych) jako środka ochrony w celu uznania działalności tych osób w dziedzinie praw człowieka i podkreślenia ich istotnej roli jako obrońców praw człowieka w walce o stabilność i pokój w regionie;
14. wzywa UE do utrzymania sankcji wobec sprawców przemocy i łamania praw człowieka w DRK i apeluje o rozszerzenie tych sankcji na sprawców wymienionych w sprawozdaniu ONZ z analizy sytuacji;
15. potępia stosowanie przemocy seksualnej wobec kobiet podczas konfliktów i wzywa społeczność międzynarodową do szybkiego dołożenia większych starań na rzecz wyeliminowania plagi przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć w czasie konfliktów zbrojnych i wojen, w celu ochrony ofiar, położenia kresu bezkarności sprawców oraz zagwarantowania ofiarom dostępu do wymiaru sprawiedliwości, odszkodowań i zadośćuczynienia;
16. z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione dzięki ratyfikacji protokołu z Maputo dotyczącego praw kobiet; podkreśla znaczenie szybkiego wdrożenia tego protokołu;
17. uważa, że sprawcami przemocy we wschodniej części DRK są uzbrojone krajowe i zagraniczne grupy rebeliantów finansowane dzięki handlowi minerałami i walczące o dostęp do tego rynku; podkreśla, że przedsiębiorstwa, osoby fizyczne, podmioty publiczne lub podmioty związane z państwem, które przyczyniają się do popełniania takich przestępstw, muszą stanąć przed sądem; z zadowoleniem przyjmuje planowane na styczeń 2021 r. wejście w życie w UE rozporządzenia w sprawie minerałów z regionów ogarniętych konfliktami, które jest pierwszym z wielu kroków potrzebnych społeczności międzynarodowej do rozwiązania tego głęboko zakorzonego problemu; podkreśla pilną potrzebę dalszych działań w zakresie dochowania należytej staranności i odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwa działające w strefach konfliktu;
18. zdecydowanie apeluje o współpracę transgraniczną w regionie Wielkich Jezior Afrykańskich oraz o opracowanie przez kraje sąsiadujące strategii regionalnej na rzecz rozwiązania problemu przemocy i łamania praw człowieka w DRK;
19. wyraża ubolewanie z powodu przełożenia *sine die* miniszczytu w Gomie, pierwotnie zaplanowanego na 13 września 2020 r. na zaproszenie DRK, z myślą o zgromadzeniu pięciu szefów państw regionu Wielkich Jezior Afrykańskich w celu omówienia sposobów przywrócenia pokoju w regionie; wyraża głęboką nadzieję, że szczyt ten odbędzie się w innym terminie, jak tylko będzie to możliwe, oraz że doprowadzi on do złagodzenia napięć między sąsiadującymi krajami;
20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji Europejskiej/ wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, Radzie Ministrów i Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE, Norweskiemu Komitetowi Noblowskiemu, prezydentowi, premierowi i parlamentowi Demokratycznej Republiki Konga oraz Unii Afrykańskiej i jej instytucjom.